

UZASADNIENIE

Potrzeba nowelizacji ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (Dz. U. Nr 68, poz. 622 i Nr 273, poz. 2703), zwanej dalej „Prawem celnym”, wynika z dotychczasowych doświadczeń organów celnych, związanych z czteroletnim stosowaniem przepisów ustawy. Jest wynikiem uwag zgłaszanych przez terenowe jednostki organizacyjne Służby Celnej, jak również stanowi odpowiedź na postulaty środowisk gospodarczych. Dodatkowo, w związku z wprowadzaniem nowych rozwiązań prawnych w przepisach wspólnotowych, nastąpiła potrzeba ich implementacji do przepisów krajowych.

Zmiany w znacznym stopniu są nakierowane na wprowadzanie uproszczeń i ułatwień w obrocie towarowym z państwami trzecimi w obszarze, w jakim można regulować je przepisami krajowymi.

Kolejnym ważnym elementem projektowanych zmian jest wprowadzenie większego zabezpieczenia prawnego dotyczącego skuteczności egzekwowania długu celnego, a tym samym zabezpieczenia należności, które stanowią zarówno dochód Skarbu Państwa, jak i Wspólnoty Europejskiej. W odniesieniu do przepisów dotyczących bezpośrednio elementów finansowych, związanych z należnościami celnymi, proponuje się zmiany zmierzające do ujednolicenia instrumentów prawnych, analogicznie jak jest to regulowane w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”.

Proponowana zmiana art. 12 polega na usunięciu obowiązku publikacji not wyjaśniających do Nomenklatury Scalonej i opinii wydanych przez Radę Współpracy Celnej oraz na dodaniu obowiązku publikacji decyzji Komitetu Systemu Zharmonizowanego. Wynika to z faktu, że noty wyjaśniające do Nomenklatury Scalonej, obowiązujące również Rzeczpospolitą Polską po akcesji do UE, są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej serii C. W związku z tym, że publikacji tej nie można powielać w polskich promulgatorach prawa, zostały one wykreślone z art. 12.

Po akcesji Rzeczypospolitej Polskiej do UE organem ustalającym sporne klasyfikacje taryfowe we Wspólnocie jest Komitet Kodeksu Celnego – Sekcja Nomenklatury Taryfowej i Statystycznej UE, zaś opinie Rady Współpracy Celnej (WCO) są niewiążące. To działanie ma na celu zapewnienie jednolitej klasyfikacji towarów przez wszystkie państwa członkowskie UE.

Ponadto w propozycji zmiany art. 12 dodano obowiązek publikacji przez Rzeczypospolitą Polską decyzji Komitetu Systemu Zharmonizowanego, ponieważ ich treść nie jest publikowana przez Komisję. W Dzienniku Urzędowym UE serii C Komisja publikuje jedynie komunikat w sprawie tych decyzji, z wykazem numerów załączników ze sprawozdania Komitetu Systemu Zharmonizowanego. Ten fakt uzasadnia potrzebę ogłoszenia treści decyzji Komitetu Systemu Zharmonizowanego.

Propozycja dodania art. 13a wynika z potrzeby uzupełnienia krajowego prawa celnego o przepisy regulujące przemieszczanie towarów na terytorium kraju w ramach uprzywilejowanego traktowania towarów ze względu na ich końcowe przeznaczenie. Zgodnie z art. 296 ust. 4 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 253 z 11.10.1993, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 2, t. 6, str. 3, z późn. zm.), zwanego dalej „RWKC”, jeżeli wysyłka jest dokonywana między dwoma osobami posiadającymi pozwolenie w procedurze dopuszczenia do obrotu z końcowym przeznaczeniem, mającymi siedziby w tym samym państwie członkowskim, to odbywa się ona zgodnie z przepisami krajowymi. Obecnie w polskim prawie celnym takie przepisy nie występują. Zgodnie z przepisem art. 82 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 2, t. 4, str. 307, z późn. zm.), zwanego dalej „WKC”, towary dopuszczone do swobodnego obrotu z zastosowaniem zerowej lub obniżonej stawki należności ze względu na ich przeznaczenie

pozostają pod dozorem celnym, który zostaje zakończony, jeżeli warunki zastosowania zerowej lub obniżonej stawki nie muszą być dalej spełniane, a także gdy towary zostały wywiezione lub zniszczone, bądź gdy użycie towarów w celach innych niż te, które były wymagane do zastosowania zerowej lub obniżonej stawki, zostało dopuszczone pod warunkiem uiszczenia należnych opłat. Wobec braku odpowiednich uregulowań prawnych, regulujących kwestię przemieszczania takich towarów, dozór celny jest utrudniony, a tym samym powstają wątpliwości przy ustalaniu terminu jego zakończenia. Wprowadzenie delegacji ustawowej pozwoli na uregulowanie w prawie krajowym, wzorem innych państw członkowskich, rozwiązań prawnych związanych z przemieszczaniem na terenie kraju towarów objętych uprzywilejowanym traktowaniem taryfowym.

Z obecnego brzmienia art. 14 Prawa celnego wynika, iż towary mogą być wprowadzane na obszar celny Wspólnoty lub wyprowadzane z tego obszaru przez otwarte dla danego ruchu przejścia graniczne. Przepis ten nie uwzględnia wprowadzania i wyprowadzania towarów poza przejściami granicznymi. Możliwość taka wynika z postanowień § 1 i § 2 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie upoważnienia innych organów administracji państwowej do wykonywania niektórych zadań organów celnych (Dz. U. Nr 101, poz. 1032), które upoważniają terenowe organy Straży Granicznej do kontroli celnej i przyjmowania zgłoszeń celnych w trakcie przekraczania granicy państwowej poza przejściami granicznymi, oraz nie uwzględnia specyfiki przekraczania granicy państwowej przez statki i okręty wojenne. Dlatego zasadna jest zmiana brzmienia art. 14 przez wskazanie, iż towary mogą być wprowadzane na obszar celny Wspólnoty lub wyprowadzane z tego obszaru przez otwarte dla danego ruchu przejścia graniczne, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Propozycja zmiany brzmienia zdania wstępnego w art. 21 wynika z konieczności dostosowania przepisów ustawy do możliwości elektronicznego dokonywania zgłoszeń celnych oraz ich elektronicznej obsługi. Nałożenie na organ celny

obowiązku pisemnej formy odmowy przyjęcia zgłoszenia celnego powoduje dualizm dokumentów w przypadku odmowy przyjęcia zgłoszenia złożonego w formie elektronicznej. Komunikaty elektroniczne przesyłane w systemie do zgłaszającego, zawierają w swojej treści informację na temat przyczyn odmowy przyjęcia zgłoszenia celnego. Dodanie przepisu o formie elektronicznej umożliwi organowi celnemu wybór formy, w jakiej wskaże przyczynę odmowy przyjęcia zgłoszenia celnego. Organ celny będzie mógł to zrobić w formie papierowej lub w formie elektronicznej.

Dodanie art. 21a dostosowuje instytucję unieważnienia zgłoszenia celnego do przyjętej w przepisach prawa celnego konstrukcji „bezdecyzyjnego” załatwiania spraw związanych z objęciem towaru procedurą celną.

Złożenie i przyjęcie zgłoszenia celnego ma charakter czynności materialno-technicznej, której dokonanie powoduje z mocy prawa objęcie towaru procedurą celną oraz stanowi podstawę do zaksięgowania kwoty należności celnych. Podobny charakter ma instytucja odmowy przyjęcia zgłoszenia celnego, której zastosowanie wiąże się na dzień dzisiejszy wyłącznie ze wskazaniem w formie pisemnej („bezdecyzyjnej”) przyczyn takiej odmowy.

Przedmiotowa konstrukcja wpływa na znaczne odformalizowanie postępowania celnego i sprawdza się w praktyce – forma „bezdecyzyjnej” odmowy przyjęcia zgłoszenia celnego rozpoczęła swój byt prawny jeszcze na gruncie uregulowań obowiązujących przed wejściem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.

Proponowana zmiana jest niezbędna ze względu na fakt, iż brak określonego w przepisach trybu unieważniania zgłoszeń celnych, zwłaszcza w kontekście zgłoszeń elektronicznych, powoduje praktyczne problemy ze stosowaniem tej instytucji. Proponowana regulacja sprowadza się do zastosowania skutecznego i pozytywnie ocenianego rozwiązania w zakresie „bezdecyzyjnego” załatwienia sprawy, także do instytucji unieważnienia zgłoszenia celnego, stosowanej na wnioski osoby uprawnionej.

W przypadku elektronicznego zgłoszenia celnego, jego obsługa jest dokonywana w systemie przez wymianę komunikatów elektronicznych, zawierających

w sobie informację co do etapu postępowania ze zgłoszeniem celnym, w tym np. komunikat informujący o unieważnieniu zgłoszenia celnego i podający przyczyny unieważnienia. Dostarczenie takiego komunikatu podmiotowi będzie równoznaczne z unieważnieniem zgłoszenia celnego. Należy tu podkreślić, iż w przypadku procedury wywozu realizowanej z zastosowaniem systemu ECS, zastosowanie takiego komunikatu wynika ze specyfikacji funkcjonalnej przyjętej na poziomie wspólnotowym przez wszystkie państwa członkowskie. Natomiast w przypadku zgłoszenia celnego z wykorzystaniem dokumentu SAD, organ celny poinformuje zgłaszającego pisemnie o unieważnieniu zgłoszenia celnego, wraz z podaniem przyczyn takiej czynności.

Proponowane rozwiązanie dotyczy wyłącznie unieważnienia zgłoszenia celnego na wniosek osoby zainteresowanej i będzie podlegać kontroli sądowej na podstawie art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.) jako inne niż określone w pkt 1 – 3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Poza przedmiotowym zakresem znajdzie się unieważnienie zgłoszenia celnego dokonywane przez organ celny z urzędu, jak też odmowa unieważnienia zgłoszenia. W powyższych przypadkach sprawy będą załatwiane przez organ celny przez wydanie decyzji administracyjnej.

Wyróżnienie dwóch różnych form prawnych, w jakich będzie następowało unieważnienie zgłoszenia celnego, wynika z konieczności rozróżnienia dwóch sytuacji faktycznych, w jakich znajdują się zgłaszający. Forma decyzji administracyjnej zostanie zachowana dla przypadków, w których jest konieczne zapewnienie podmiotowi potencjalnej możliwości korzystania z powszechnie stosowanych w postępowaniu administracyjnym środków zaskarżenia, tj. z odwołania, a następnie z możliwości przejścia na drogę postępowania sądowo-administracyjnego. W sytuacji negatywnego rozpatrzenia wniosku strony, jak

i prowadzenia postępowania z urzędu zasadne jest bowiem zapewnienie zainteresowanemu „wzmocnionej” ochrony prawnej.

Natomiast w sytuacji, gdy zastosowanie instytucji unieważnienia zgłoszenia celnego wiąże się z pozytywnym rozpatrzeniem wniosku strony, wystarczającą regulacją prawną będzie poinformowanie zainteresowanego o unieważnieniu zgłoszenia celnego w formie pisemnej lub elektronicznej. Należy przy tym podkreślić, iż stosowanie przedmiotowej konstrukcji będzie zgodne ze specyfikacjami przyjmowanymi dla systemów elektronicznych na poziomie wspólnotowym, a poza tym przyczyni się do znacznego uproszczenia, jak i skrócenia czasu obsługi zgłoszenia celnego, nie pozbawiając jednocześnie strony prawa dochodzenia swoich praw na gruncie ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Nadanie nowego brzmienia art. 23 stanowi doprecyzowanie zakresu zastosowania tego przepisu, w celu jednoznacznego wskazania, iż przepis ten dotyczy wyłącznie sytuacji przed zwolnieniem towaru do procedury celnej.

Propozycja art. 23 ust. 2 wynika z konieczności doprecyzowania formy wezwania przez organ celny do złożenia zabezpieczenia, w sytuacji gdy po przyjęciu zgłoszenia celnego organ ten spodziewa się, że kwota prawnie należna może okazać się wyższa od zadeklarowanej w tym zgłoszeniu. Nadanie tej czynności formy aktu administracyjnego wydaje się ponadto pożądane ze względu na kierunek orzecznictwa sądów administracyjnych w tym zakresie.

Ponadto użycie w przepisie art. 23 ust. 3 ustawy – Prawo celne wyrazu „mogące” i odesłanie do tego przepisu w art. 23 ust. 4 ustawy stwarza liczne, różnie rozstrzygane wątpliwości interpretacyjne. Dotyczą one formy rozstrzygnięcia (decyzja bądź postanowienie), w sytuacji gdy dany element zgłoszenia celnego mógłby hipotetycznie wpływać na kwotę długu celnego, jednak w konkretnym przypadku nie wpływa na jego kwotę.

W art. 23 ust. 5 wprowadzono wyrazy „w sprawie zmiany danych” – tak aby możliwe było wydanie przez organ celny postanowienia zarówno w przypadku zmiany, jak i odmowy zmiany danych zgłoszenia celnego.

Uzupełnienie art. 27 ust. 1 ma na celu rozszerzenie zakresu delegacji ustawowej o uprawnienie dla Ministra Finansów do opracowania wzoru wniosku w sprawie zniesienia wolnego obszaru celnego lub składu wolnocłowego oraz określenia dokumentów, które należy dołączyć do wniosku, a także trybu rozpatrzenia tego wniosku. Obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości żądania przez organ celny przedłożenia określonych dokumentów w sytuacji złożenia wniosku o zniesienie wolnego obszaru celnego lub składu wolnocłowego. Powoduje to praktyczne trudności w zakresie weryfikacji okoliczności rozpatrywanych przed wydaniem rozporządzenia w sprawie zniesienia wolnego obszaru celnego lub składu wolnocłowego.

Uzupełnienie art. 30 przez dodanie ust. 5, mówiącego o odpowiednim stosowaniu przepisów dotyczących zajęcia ruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ma na celu wprowadzenie bardziej szczegółowego trybu i zasad postępowania organu celnego z towarem zajęтым na podstawie art. 30 Prawa celnego. Zmiana jest nakierowana na ujednoczenie, opartych dotychczas na wytycznych, procedur w tym zakresie.

Propozycja zmiany art. 31 oraz 32 Prawa celnego wynika z faktu, iż obecnie obowiązujące przepisy dotyczące dysponowania przez organ celny towarami, zawarte w art. 867a RWKC, nie są w tym względzie jednoznaczne i umożliwiają interpretację prowadzącą do wniosku, że towary zajęte, które nie uległy przypadkowi, również mogą być sprzedawane lub niszczone przez organ celny. W toku prac nad Zmodernizowanym Kodeksem Celnym uznano, że samo zajęcie towaru przez organ celny powinno być traktowane jedynie jako tymczasowy środek „zabezpieczający” i dopiero przejście zajętogo towaru na własność Skarbu Państwa (przez przepadek lub zrzeczenie się) umożliwia organowi celnemu dysponowanie towarem przez sprzedaż lub zniszczenie. Zgodnie z treścią art. 126 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 450/2008 z dnia 23 kwietnia 2008 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks celny (zmodernizowany kodeks celny) (Dz. Urz. UE L 145 z 04.06.2008)

dysponowanie towarami przez organy celne przez sprzedaż lub zniszczenie będzie dokonywane po orzeczeniu ich przypadku.

W związku z tym w art. 31 ust. 1 i art. 32 ust. 1 należy usunąć przepisy umożliwiające sprzedaż i zniszczenie towaru przed orzeczeniem jego przypadku na rzecz Skarbu Państwa.

Ponadto z dotychczasowych doświadczeń organów celnych wynika, iż najlepszym sposobem regulowania sytuacji towarów jest orzekanie ich przypadku na rzecz Skarbu Państwa bez podejmowania prób uregulowania ich sytuacji w kolejności według obecnie obowiązujących przepisów art. 31 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 32 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa celnego.

W art. 31 ust. 4 przewiduje się obowiązkowe zniszczenie wyrobów tytoniowych oraz produktów leczniczych, których przypadek orzeczono. Wyroby tytoniowe powinny podlegać obowiązkowemu niszczeniu z uwagi na ich znaczenie jako wyrobów akcyzowych dla budżetu państwa. Sprzedaż wyrobów tytoniowych przez organy celne jest nieuzasadniona z punktu widzenia interesów finansowych budżetu państwa oraz z uwagi na szereg wymogów związanych z ochroną zdrowia obywateli. Propozycja obowiązkowego niszczenia produktów leczniczych wynika z konieczności zagwarantowania, że produkty lecznicze znajdujące się w nielegalnym obrocie nie zostaną ponownie wprowadzone do legalnych kanałów dystrybucji. Mając na uwadze potencjalnie niewłaściwą jakość takich produktów leczniczych wynikającą z braku wiedzy o ich pochodzeniu i wytworzeniu oraz warunkach, w jakich były przechowywane i transportowane, ponowne wprowadzenie tych produktów do legalnego obrotu wiązałoby się z ryzykiem narażenia pacjenta na utratę zdrowia lub życia. W art. 31 ust. 5 przewiduje się, iż napoje alkoholowe oraz kosmetyki, których przypadek orzeczono, podlegałyby zniszczeniu w całości albo w części, w zależności od spełnienia warunków dopuszczenia do obrotu albo w razie trudności z ich sprzedażą. Proponowane przepisy ust. 4 i 5 pozwolą skrócić i uprościć, a tym samym także ograniczyć koszty likwidacji takich towarów, których przypadek orzeczono. W przepisie ust. 5 wskazuje się 2 grupy towarów

podlegających ograniczeniom wynikającym z przepisów odrębnych, z uwagi na to, że organy celne najczęściej podejmują działania w celu uregulowania sytuacji takich towarów. Regulowanie sytuacji innych rodzajów towarów jest dokonywane stosunkowo rzadko, w związku z tym proponuje się, aby było ono dokonywane tak jak dotychczas, według zasad ogólnych. Ponadto należy wskazać, że właśnie grupy towarów wskazane w art. 31 ust. 4 i 5 podlegają szczególnym ograniczeniom z uwagi na ochronę zdrowia obywateli.

Proponowany przepis ust. 6 w art. 31 zastępuje obecnie obowiązujący ust. 4 w art. 31 Prawa celnego. W stosunku do obowiązującego przepisu rezygnuje się z uregulowania zasad ponoszenia kosztów cofnięcia towaru poza obszar celny Wspólnoty, ponieważ organ celny jedynie nakazuje cofnięcie towaru, które powinno być dokonane przez osobę zobowiązaną. Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku braku zezwolenia organu celnego na opuszczenie przez towar obszaru celnego Wspólnoty. Koszty związane z brakiem takiego zezwolenia będzie ponosić we własnym zakresie osoba zobowiązana. Koszty takich operacji pozostają poza zakresem zainteresowania organów celnych. Ponadto rezygnuje się z określenia zasad ponoszenia kosztów sprzedaży z uwagi na fakt, iż w momencie sprzedaży towar będzie stanowił własność Skarbu Państwa i kwota uzyskana z jego sprzedaży będzie stanowić dochód Skarbu Państwa.

Jednocześnie w nowym brzmieniu ust. 6 w art. 31 proponuje się wprowadzenie limitu, poniżej którego osoba zobowiązana nie będzie ponosić kosztów zniszczenia lub likwidacji w inny sposób oraz kosztów związanych z przechowywaniem towarów. Proponuje się ustanowienie tego limitu w wysokości równowartości kwoty 10 euro. Jest to związane z ekonomią postępowania organów państwa, ponieważ poniżej tej kwoty koszty zniszczenia towarów przekraczają koszty ich egzekucji.

W proponowanym nowym brzmieniu ust. 1 w art. 32 zmiany dotyczące tego przepisu zostały omówione powyżej razem ze zmianami w art. 31 ust. 1 z uwagi na ich jednolity charakter. W związku ze zmianami wprowadzonymi w ust. 1

beprzedmiotowy staje się obecnie obowiązujący przepis ust. 2. Zmiana w ust. 3 ma związek ze zmianą w ust. 1. Nowe brzmienie ust. 4 ma na celu uregulowanie zasad ponoszenia kosztów związanych z uregulowaniem sytuacji towarów, o których mowa w art. 32 ust. 1, analogicznie jak w przypadku towarów, o których mowa w art. 31.

Zmiana w ust. 1 art. 33 Prawa celnego wynika ze zmian wprowadzonych w przepisach art. 31 i 32, jak również z potrzeby doprecyzowania, że przepis ten dotyczy sprzedaży towaru, o której mowa w art. 867a ust. 2 RWKC.

W związku z faktem, iż sprzedaż, o której mowa w art. 33 ust. 1, będzie dotyczyć tylko sprzedaży po orzeczeniu przepadku towaru, bo tylko taka sprzedaż będzie możliwa po wprowadzeniu ww. zmian, ust. 4 i 5 w art. 33 wymagają uchylecia, gdyż dotyczą sprzedaży towarów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Uchylenie art. 34 usunie aktualnie istniejącą niepewność co do prawidłowości stosowania przepisu art. 867a ust. 3 RWKC, zgodnie z którym w przypadku, gdy administracja sama zadysponuje towarami określonymi w ust. 1, w inny sposób niż dokonując ich sprzedaży, musi bezzwłocznie wypełnić formalności w celu nadania im jednego z przeznaczeń przewidzianych w art. 4 ust. 15 lit. a – d WKC. Art. 34 Prawa celnego nakłada natomiast obowiązek wystąpienia o nadanie towarowi przeznaczenia celnego na podmiot, na rzecz którego jest realizowane nieodpłatne przekazanie towaru.

Zmiana brzmienia art. 35 ust. 1 pkt 2 jest konsekwencją uchylecia art. 64, ze względu na fakt, iż prawo wspólnotowe nie przewiduje zajęcia towaru w celu zabezpieczenia należności celnych, a wyłącznie w celu uregulowania sytuacji towaru. Uregulowanie sytuacji towaru w rozumieniu prawa celnego oznacza otrzymanie przez towar właściwego przeznaczenia celnego i spełnienie wszelkich wymogów związanych z otrzymaniem tego przeznaczenia.

Propozycja uchylecia art. 39 jest związana z wejściem w życie dyrektywy Rady 2007/74/WE z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zwolnienia towarów przywożonych przez osoby podróżujące z państw trzecich z podatku od wartości dodanej i akcyzy (Dz. Urz. UE L 346 z 29.12.2007, str. 6). Państwa człon-

kowskie do dnia 1 grudnia 2008 r. są zobowiązane dostosować krajowe ustawodawstwa do nowych regulacji zawartych w tym akcie prawa wspólnotowego. W rezultacie od dnia 1 grudnia 2008 r. zostaną zniesione dotychczasowe normy ilościowe, a paliwo znajdujące się w standardowych zbiornikach pojazdów samochodowych będzie podlegać zwolnieniu od akcyzy.

W związku z powyższym utrzymywanie wyłącznie na gruncie przepisów prawa celnego ograniczeń w ilości przywożonych paliw nie jest uzasadnione. W przypadku paliw należności celne stanowią niewielką część całości należności publicznoprawnych ciążyących na takim towarze. W zakresie uzyskiwanych z tego tytułu wpływów budżetowych kwota pobieranego cła nie jest znacząca, gdyż w 2007 r. wyniosła 5 254 zł, podczas gdy kwota należności w podatku akcyzowym wyniosła 1 511 180 zł, a w podatku VAT – 853 452 zł.

Ponadto można wskazać, że w zakresie zwolnień towarów przywożonych z krajów trzecich, system prawa powinien być spójny i w sposób jednolity regulować zwolnienia od należności celnych i podatkowych. Jednorodne zwolnienie towaru zarówno od należności celnych, jak i podatkowych zdecydowanie ułatwia prowadzenie działalności podmiotom gospodarczym, w zakresie rozliczeń prowadzonych z budżetem państwa.

Propozycja uchylecia art. 40 wynika z faktu, że na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 274/2008 z dnia 17 marca 2008 r. zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 918/83 ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz. Urz. UE L 85 z 27.03.2008, str. 1) zostały wykreślone przepisy art. 46 – 49 w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 918/83, w których zawarte było uprawnienie państw członkowskich do wprowadzenia w krajowych przepisach prawa celnego ograniczeń ilościowych lub wartościowych na przywóz towarów w bagażu osobistym podróżnego. Tym samym brak jest podstaw prawnych do doprecyzowania tej kwestii w krajowych przepisach prawa celnego.

Proponowana zmiana art. 51 polega na uzupełnieniu katalogu sytuacji, w których określenie kwoty należności wynikającej z długu celnego jest dokonywane w drodze decyzji, o przypadek, o którym mowa w art. 218 ust. 2 WKC. Zmiana

ta pozwoli na wyeliminowanie wątpliwości co do formy, w jakiej powinno odbywać się pierwotne księgowanie należności, dokonywane – w ściśle określonych w prawie celnym przypadkach – po zwolnieniu towaru do procedury celnej. Dotyczy to w szczególności zaksięgowania kwoty należności powstałych w związku z nieprzyznaniem lub częściowym przyznaniem kontyngentu taryfowego bądź kwoty ostatecznego cła antydumpingowego. Ponadto w art. 51 doprecyzowano regulację dotyczącą wymogu określenia przez organ celny w decyzji kwot należności celnych niezaksięgowanych retrospektywnie na podstawie art. 220 WKC. Przewidziano przy tym wyłączenie tego wymogu w przypadku, o którym mowa w art. 220 ust. 2 lit. c WKC, tj. w sytuacji gdy prawnie należna kwota należności, na mocy art. 868 RWKC, nie podlega w ogóle odzyskaniu przez organ celny, ze względu na fakt, iż jest mniejsza niż równowartość 10 euro.

Z kolei zmiana art. 52 ustawy ma na celu określenie przesłanek do ujęcia danego podmiotu w wykazie gwarantów uprawnionych do udzielania gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych. Do wykazu gwarantów może zostać wpisana wyłącznie osoba prowadząca działalność bankową lub ubezpieczeniową, która złoży wniosek i posiada uprawnienie do udzielania gwarancji, a także daje rękojmię prawidłowego wywiązywania się z przyjętych zobowiązań. Nowelizacja art. 52 jest podyktowana koniecznością bardziej elastycznego reagowania na zmiany związane z działalnością poszczególnych gwarantów udzielających gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych (powstanie nowego podmiotu, fuzje podmiotów, zmiana nazwy własnej gwaranta, zaprzestanie działalności, likwidacja itp.). W obecnym stanie prawnym jakakolwiek zmiana w wykazie gwarantów pociąga za sobą potrzebę nowelizacji rozporządzenia Ministra Finansów, a to oznacza konieczność wszczęcia i prowadzenia długotrwałej procedury legislacyjnej. Takie procedowanie jest konieczne, w przypadku gdy regulowana materia jest bardzo złożona i prowadzone konsultacje z założenia mają doprowadzić do opracowania projektu aktu prawnego, uwzględniającego w miarę możliwości racje wszystkich zainteresowanych stron.

W przypadku opracowywania projektu wykazu gwarantów oraz zmian do tego wykazu, decydującą przesłanką jest to, czy dany podmiot spośród banków i zakładów ubezpieczeń ma zezwolenie właściwych organów na prowadzenie działalności bankowej lub ubezpieczeniowej i posiada uprawnienie do udzielania gwarancji, a także, czy wywiązuje się z zaciągniętych zobowiązań wynikających z wystawionych gwarancji. Kwestia ujęcia danego podmiotu w wykazie nie stanowi zatem materii wymagającej uregulowania w akcie powszechnie obowiązującego prawa, jakim jest rozporządzenie Ministra Finansów. W związku z powyższym przewiduje się, iż o wpisie danego gwaranta do wykazu minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie komunikować w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów.

Brzmienie art. 52 ust. 4 i 5 projektu ustawy zostało uzgodnione z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, zwanej dalej „KNF”. Kierując się ukształtowaną przez lata praktyką (która nie była dotychczas kwestionowana przez potencjalnych gwarantów), Minister Finansów ustalał wykaz gwarantów po przeprowadzeniu szerokich konsultacji z zainteresowanymi instytucjami. Po akcesji Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej dotychczasowi gwaranci wyłonieni w oparciu o poprzednio obowiązujące przepisy zostali automatycznie uznani za gwarantów, o których mowa w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne. Umieszczenie w wykazie gwarantów nowego podmiotu jest każdorazowo poprzedzone konsultacjami prowadzonymi przez Ministerstwo Finansów z KNF jako organem nadzoru.

W myśl projektowanych uregulowań wpis do wykazu gwarantów będzie następować na wniosek zainteresowanej osoby, złożony do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, po uzyskaniu informacji KNF obejmującej warunki wskazane w ust. 2 pkt 1 – 3, spełnianie przez wnioskodawcę wymogów kapitałowych określonych przepisami oraz informację o toczących się przed KNF postępowaniach wobec wnioskodawcy. KNF sprawuje stały nadzór nad działalnością nadzorowanych przez nią podmiotów. W ramach tego nadzoru podmioty te są bowiem zobligowane periodycznie składać KNF sprawozdania

finansowe, a ich ocena służy KNF do bieżącego monitoringu podmiotów. To samo dotyczy toczących się przed KNF postępowań, o których poszczególne komórki organizacyjne KNF nawzajem siebie informują.

Aktualnie KNF nie ma jednak prawnego obowiązku informować Ministra Finansów o kondycji finansowej czy toczących się przed nią postępowaniach wobec podmiotów, które zostały wpisane do wykazu gwarantów, o którym mowa

w art. 52 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne. Dopiero w świetle projektowanych rozwiązań informacja sporządzona przez KNF o kondycji finansowej wnioskodawcy albo o toczących się przeciwko niemu postępowaniach będzie jedną z istotnych przesłanek mających wpływ na ewentualne podjęcie decyzji przez Ministra Finansów o wpisie lub odmowie wpisu danego podmiotu do wykazu gwarantów albo o jego wykreśleniu z takiego wykazu.

Podkreślić przy tym należy, iż czym innym jest ubieganie się przez podmiot o uzyskanie ogólnego zezwolenia na prowadzenie w kraju działalności bankowej czy ubezpieczeniowej, a czym innym jest uzyskanie „dodatkowego przywileju” dającego możliwość występowania w charakterze gwaranta zapłaty należności przypadających Skarbowi Państwa. W projektowanym art. 52 ust. 4 projektu ustawy chodzi właśnie o tę drugą kwestię. Trudno byłoby zaakceptować taką sytuację, kiedy dany podmiot zostaje wpisany do wykazu gwarantów, mimo że jego kondycja finansowa w ocenie organu nadzoru budzi poważne zastrzeżenia. Z tego powodu KNF uznał za niezbędne, aby w projekcie zawrzeć przepis obligujący KNF do wydania opinii m.in. o spełnianiu przez wnioskodawcę wymogów kapitałowych określonych przepisami oraz informacji o toczących się przed KNF postępowaniach wobec wnioskodawcy.

W projektowanym przepisie art. 52 ust. 10 Prawa celnego zawarto przesłanki, które będą stanowić podstawę skreślenia osoby z wykazu gwarantów. Wskazać należy, iż jedną z istotnych przesłanek będzie to, że gwarant nie wywiązuje się prawidłowo ze zobowiązań wobec organów celnych.

Odnośnie do zmiany art. 55 pkt 1 należy zauważyć, że obowiązujące obecnie limity kwotowe dotyczące nieksięgowania należności przywozowych stały się zbyt niskie w stosunku do kosztów związanych z poborem należności nieznacznie przekraczających te limity. Konieczne stało się zatem ich podniesienie.

Dodanie w art. 57 ust. 2 ma na celu usunięcie wątpliwości związanych z zapłatą należności celnej dokonaną za granicą, za pośrednictwem banku zagranicznego, który nie działa w Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przypadku występuje pośrednictwo tzw. banku korespondenta między bankiem zagranicznym, w którym dłużnik składa polecenie przelewu, a bankiem, w którym założono konto organu celnego, co może przedłużać czas, w którym wpłacana kwota zostanie uznana na rachunku organu celnego. Zaznaczyć przy tym należy, że w tym przypadku nie ma możliwości zastosowania wobec banku zagranicznego przepisu art. 112a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), który stanowi o odpowiedzialności banku w postaci odsetek za zwłokę za przedłużającą się (powyżej 5 dni roboczych) realizację operacji bankowej dotyczącą należności celnych. Celem tej propozycji jest zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa przez zapobieżenie sytuacjom, w których należności celne uznane za ostatecznie uiszczone w rzeczywistości nie są przez dłuższy okres udostępniane organowi celnemu z powodu opóźnień w ich przekazaniu przez bank lub instytucję kredytową. Proponowane rozwiązanie jest wzorowane na analogicznej regulacji przewidzianej w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa [...] z dnia 10 marca 2008 r. (dot. art. 60 Ordynacji podatkowej). Ww. rozwiązanie wykorzystano w projekcie nowelizacji ustawy – Prawo celne, tym bardziej że organ celny, po pobraniu należności celnej, jest zobowiązany do jej przekazania tytułem środka własnego do budżetu UE, a jej nieterminowe przekazanie skutkuje obciążeniem państwa członkowskiego odsetkami karnymi.

Wprowadzenie w art. 61 ust. 1 zasady odpowiedniego stosowania przepisów Ordynacji podatkowej w postępowaniu w sprawie zabezpieczenia należności

celnych na majątku dłużnika ma na celu maksymalnie możliwe ujednoczenie regulacji celnych i podatkowych.

Uchylenie w art. 61 ust. 4, art. 62 i w art. 63 ust. 2 jest związane ze zmianą dokonaną w art. 61 ust. 1, która czyni te przepisy zbędnymi. Uchylenie art. 62 ust. 2 wynika dodatkowo z faktu, iż wskazany w nim trzydniowy termin wydania zarządzenia zabezpieczenia jest zbyt trudny do dotrzymania ze względu na fakt, iż decyzję naczelnika urzędu celnego o zajęciu majątku dłużnika wykonuje dyrektor izby celnej jako wierzyciel i organ egzekucyjny.

Zasadne wydaje się dodanie art. 63a, w którym określono sposób postępowania organu celnego z należnościami celnymi, które zostały uiszczone, a następnie decyzja określająca ich kwotę została wyeliminowana z obrotu prawnego, natomiast brak jest podstaw orzeczenia o ich zwrocie na podstawie art. 236 – 239 WKC (ma to miejsce przede wszystkim w sytuacjach, gdy organ celny II instancji uchyla decyzję organu I instancji i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia). Istnieje zatem potrzeba stworzenia podstawy prawnej i warunków zatrzymania tej kwoty przez organ celny do czasu wydania ostatecznego rozstrzygnięcia, a także ewentualnie – zasad jej zwrotu. Obecnie status prawny takich należności nie jest doprecyzowany w przepisach prawa celnego. Zaproponowane rozwiązanie jest wzorowane na regulacji zawartej w art. 77 § 3 i 4 Ordynacji podatkowej. Przyjęto przy tym, iż najbardziej racjonalnym rozwiązaniem będzie traktowanie kwoty należności celnych uiszczonych na podstawie decyzji wyeliminowanej następnie z obrotu prawnego, gdy nie wydano jednocześnie ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, jak kwoty zabezpieczenia. W tej sytuacji jej ewentualny zwrot nie będzie stał w sprzeczności z przewidzianą w WKC instytucją zwrotu należności celnej – będzie to bowiem zwrot zabezpieczenia, a nie kwoty stanowiącej zapłatę należności celnych. W takich przypadkach znajduje zastosowanie zasada wynikająca z art. 858 RWKC, zgodnie z którą zwrot zabezpieczenia nie daje podstaw wypłaty odsetek przez organ celny.

Uchylenie art. 64 jest uzasadnione jego niezgodnością z przepisami wspólnotowego prawa celnego. Przepis ten reguluje sposób postępowania organu celnego, w przypadku gdy nie zostało złożone zabezpieczenie albo gdyby kwota złożonego zabezpieczenia nie pokryła długu celnego. W takiej sytuacji istnieje możliwość zajęcia towaru, na którym ciążyą należności celne, a w przypadku nieuiszczenia tych należności – możliwość sprzedaży towaru przez organ celny w celu ich pokrycia. Z brzmienia powyższego przepisu wynika, iż miał on stanowić realizację dyspozycji przewidzianych w art. 75 lit. a tiret trzecie WKC. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, w przypadku nieuiszczenia lub niezabezpieczenia należności celnych organ celny jest zobowiązany do podjęcia wszelkich kroków zmierzających do uregulowania sytuacji towaru, w stosunku do którego powstał dług celny, łącznie ze sprzedażą tego towaru. Warunki i sposoby sprzedaży towaru przez organ celny zostały natomiast uregulowane w art. 867a RWKC. Z przepisu tego wynika, że sprzedane mogą zostać towary, które zostały zajęte, uległy przypadkowi lub zrzeczeniu na rzecz Skarbu Państwa. Obowiązująca ustawa – Prawo celne zawiera obecnie dwie regulacje przewidujące możliwość sprzedaży towaru po zajęciu go przez organ celny, zawarte w art. 30 – 32 oraz w art. 64. Powstaje zatem wątpliwość, które z ww. przepisów krajowego prawa celnego powinny mieć zastosowanie przy realizacji postanowień powołanego wyżej art. 75 lit. a tiret trzecie WKC.

Udzielenie wyczerpującej odpowiedzi na to pytanie wymaga uwzględnienia regulacji zawartych w tym zakresie w art. 867a RWKC. Z analizy przepisów tego rozporządzenia wynika, że art. 867a jest jedyną regulacją wspólnotowego prawa celnego zawierającą katalog czynności, jakie ma prawo podjąć organ celny w przypadku zajęcia towaru, a zatem również w związku z zaistnieniem sytuacji określonych w art. 75 WKC. W katalogu tym mieści się sprzedaż towaru lub inne samodzielne zadysponowanie nim przez właściwe organy. Wobec faktu, iż sprzedaż towaru przez organ celny może, zgodnie z ww. przepisem, dotyczyć wyłącznie towarów określonych w art. 867a ust. 1 RWKC, a więc uważanych za towary, w stosunku do których nie powstał dług celny, zajęcie towaru na podstawie ww. przepisu nie może być utożsamiane z zajęciem na podstawie art.

64 Prawa celnego. Literalne brzmienie tego ostatniego przepisu prowadzi do wniosku, iż zajęcie towaru może być dokonane w celu zabezpieczenia kwoty należności celnych, które ciążyą na tym towarze, a zajęty w takim przypadku towar może zostać sprzedany w celu ich pokrycia. Instytucja przewidziana w art. 64 Prawa celnego zakłada zatem istnienie przypadków, w których zajęcie towaru nie powoduje uznania długu celnego za niepowstały. Należy więc stwierdzić, iż dyspozycja art. 64 Prawa celnego stoi w sprzeczności z postanowieniami art. 867a ust. 1 RWKC. W przypadku zaistnienia okoliczności określonych m.in. w art. 75 lit. a tiret trzecie WKC, ewentualnego zajęcia towaru organ celny powinien więc dokonać na podstawie art. 30 Prawa celnego.

Proponowana zmiana art. 65 ma m.in. charakter doprecyzowujący. Jej celem jest wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących poboru odsetek za nieterminowe uiszczenie należności celnych, w sytuacji gdy zaistniały przesłanki do poboru odsetek, o których mowa w art. 65 ust. 4 i 5 ustawy. Obecne brzmienie przepisów art. 65 ust. 4 i 5 ustawy może bowiem sugerować, że w sytuacjach, w których dług celny powstał na podstawie art. 202 – 205, 210 i 211 WKC albo gdy kwota wynikająca z długu celnego została zaksięgowana na podstawie nieprawidłowych lub niekompletnych danych i dodatkowo nastąpiła zwłoka w uiszczeniu należności celnych, istnieje obowiązek uiszczenia, za okres od dnia upływu terminu płatności do dnia zapłaty, odsetek z obu tytułów. Proponowana zmiana przepisu art. 65 ust. 4 i 5 wyeliminuje możliwość takiego interpretowania tej regulacji.

Odsetki, o których mowa w art. 65 ust. 4 i 5, pobierane są w przypadkach, gdy między datą powstania długu celnego a datą formalnego potwierdzenia (w decyzji administracyjnej) faktu jego powstania lub datą określenia prawidłowej kwoty wynikającej z tego długu, upływa pewien okres. Celem ich poboru jest w pewnym stopniu zrekompensowanie strat po stronie administracji celnej, wynikających z faktu, iż mimo istnienia długu, przez pewien czas nie tylko nie jest uiszczana kwota wynikająca z tego długu, ale także nie są naliczane odsetki za zwłokę w uiszczeniu należnej prawnie, lecz nieokreślonej wiążąco, należności

wynikającej z tego długu. Odsetki te mają ponadto na celu zapewnienie przestrzegania przepisów prawa celnego przez dyscyplinowanie uczestników obrotu towarowego z krajami trzecimi, w zakresie ciążącego na nich obowiązku prawidłowego obliczania w zgłoszeniach celnych kwoty wynikającej z długu celnego i terminowego jej uiszczania. Zasadność poboru odsetek określonych w art. 65 ust. 4 i 5 Prawa celnego nie ulega zatem wątpliwości. Okres, za który powinny być one pobierane, nie powinien się natomiast różnić od okresu, za który pobierane są odsetki za zwłokę w przypadku nieuiszczenia w terminie należności celnych wynikających ze zgłoszenia celnego (a więc w sytuacji, gdy kwota należności wynikająca z długu celnego jest określana już w momencie powstania tego długu). Wówczas bowiem naliczanie odsetek za zwłokę rozpoczyna się dopiero od 10 dnia następującego po dniu zwolnienia towaru do procedury (równoznacznego z powiadomieniem dłużnika o kwocie należności celnych), do której został zgłoszony, a nie od dnia powstania długu celnego (co następuje w dniu przyjęcia przez organ celny zgłoszenia celnego). Wyłączenie 10 dni

z okresu naliczania odsetek, o których mowa w art. 65 ust. 4 i 5 Prawa celnego, jest niezbędne ze względu na konieczność ujednoczenia obciążeń finansowych, jakim podlegają dłużnicy w poszczególnych sytuacjach.

Uzupełnienie ust. 6 w art. 65 ma na celu doprecyzowanie zakresu, w jakim do poboru odsetek od należności celnych mają zastosowanie przepisy dotyczące poboru odsetek za zwłokę od należności podatkowych.

Dodanie nowych art. 65a i 65b ma na celu uregulowanie kwestii dokonywania przez operatora publicznego poboru należności celnych i podatkowych z tytułu importu towarów w obrocie pocztowym z państwami trzecimi. Zgodnie z art. 18 Światowej Konwencji Pocztovej, administracje pocztowe są upoważnione do pobierania od nadawców lub adresatów przesyłek, zależnie od okoliczności, opłat celnych i wszystkich ewentualnych innych należności.

W chwili obecnej Poczta Polska, będąca publicznym operatorem pocztowym, korzysta z uprawnień, o których mowa w art. 18 Światowej Konwencji

Pocztowej, na warunkach i w trybie określonych jedynie porozumieniem z dnia 22 maja 2007 r. między Ministrem Finansów a państwowym przedsiębiorstwem użyteczności publicznej „Poczta Polska” w sprawie współpracy organów administracji celnej i Poczty Polskiej.

Dokonywanie przez operatora pocztowego poboru należności celnych i podatkowych z tytułu importu towarów w obrocie pocztowym z państwami trzecimi wymaga jednakże szczegółowego uregulowania w przepisach rangi ustawowej – ze względu na konieczność przyznania uczestnikom tego obrotu określonych uprawnień i nałożenia na nich związanych z tym obowiązków. Usankcjonuje to ponadto realizację zadań wykonywanych w chwili obecnej przez Poczta Polską.

Rolę publicznego operatora pocztowego na gruncie art. 65a projektu można zdefiniować jako pośrednictwo w zapłacie przez odbiorcę przesyłki należności celnych i podatkowych, dokonywanej w momencie doręczenia mu przesyłki przez organy pocztowe. Zasady, na jakich obecnie odbywa się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obrót pocztowy z państwami trzecimi, wykluczają możliwość uznania – na mocy art. 237 ust. 2 RWKC – operatora pocztowego za zgłaszającego lub dłużnika w rozumieniu przepisów WKC. Z tego względu w art. 65a zaproponowano przyznanie operatorowi pocztowemu odrębnego statusu, opartego wprost na uprawnieniu wynikającym z art. 18 Światowej Konwencji Pocztowej. Status ten jest oparty na współpracy administracji celnej z publicznym operatorem pocztowym, który z jednej strony „wyłącza” organy celne w wykonywaniu określonych czynności, a z drugiej strony – jako uczestnik obrotu towarowego z państwami trzecimi – zostaje obdarzony większym niż inni uczestnicy tego obrotu zaufaniem ze strony tych organów.

Mimo pewnych, wymuszonych specyfiką obrotu pocztowego, różnic w trybie i warunkach poboru należności celnych, w art. 65a zaproponowano rozwiązania nie tylko zapewniające skuteczny i sprawny pobór tych należności, ale również w dużej części spójne z zasadami księgowania i poboru należności celnych, określonymi w przepisach wspólnotowego prawa celnego.

Przewidziany w ust. 1 tego artykułu obowiązek pobrania przez operatora należności przywozowych przed wydaniem paczki odbiorcy jest rozwiązaniem analogicznym do regulacji zawartej w art. 74 ust. 1 WKC. W ust. 2 i 4 wprowadzono 10-dniowy termin na przekazanie pobranych lub uiszczenie niepobranych przez operatora należności, liczony od dnia wydania przesyłki odbiorcy, a więc od dnia, który można uznać za dzień zwolnienia towaru do procedury celnej. Jest to zatem termin zbieżny z określonym w art. 222 ust. 1 w związku z art. 221 ust. 2 akapit drugi WKC. Z kolei w ust. 5 – 7 zaproponowano szczegółowe warunki i tryb poboru odsetek za zwłokę w przekazaniu lub uiszczeniu przez operatora należności celnych. Regulacja ta jest oparta na tych samych zasadach, które obowiązują dłużników w rozumieniu przepisów prawa celnego.

Mając na względzie potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz przejrzystości obowiązków ciążących na operatorze w konkretnych przypadkach, w ust. 8 zaproponowano, aby organ celny konkretyzował te obowiązki w formie decyzji administracyjnej. Ma to z jednej strony zapewnić możliwość dochodzenia przez organ celny od operatora, wszelkimi zgodnymi z prawem środkami, wykonania nałożonych na niego zobowiązań, a z drugiej – uprawnienie operatora do obrony swoich praw w drodze zaskarżenia wydanych przez organ celny rozstrzygnięć.

W celu rekompensaty ewentualnych strat po stronie budżetu państwa z tytułu zapłaty przez państwo członkowskie odsetek za opóźnienie w przekazaniu środka własnego do budżetu Wspólnoty, spowodowane niedotrzymaniem przez operatora terminu przekazania organowi celnemu dokumentów niezbędnych do zaksięgowania kwoty należności celnych, w ust. 9 wprowadzono obowiązek pokrycia tych odsetek przez operatora.

W pewnych przypadkach kwoty wpłacone przez operatora będą podlegać zwrotowi lub umorzeniu, w związku z tym w ust. 10 należało doprecyzować te przypadki.

Opisane powyżej warunki i tryb pobierania należności przywozowych będą miały odpowiednie zastosowanie, w myśl art. 65b projektu, do należności wywozowych.

Konsekwencją proponowanych w tym zakresie zmian jest nowelizacja przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.).

Uzupełnienie art. 67 o ust. 4 i 5 jest niezbędne z uwagi na brak jednoznacznej regulacji w tym zakresie. Przy tym zasadność jej wprowadzenia wynika z wytycznych Komisji Europejskiej zawartych w pkt 4.2 obwieszczenia Komisji dotyczącego zwrotu ceł antydumpingowych, opublikowanego w dniu 23 kwietnia 2005 r. w Dz. Urz. UE C 2005.99.04. Zasady wypłacania przez organ celny odsetek, o których mowa w ust. 4, określono w ust. 5, w sposób analogiczny do zasad obowiązujących przy obliczaniu innych rodzajów odsetek pobieranych lub wypłacanych przez organy celne.

Dodanie art. 67a jest związane z nowelizacją przepisu art. 63 Ordynacji podatkowej dokonaną ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 143, poz. 1199), dotyczącego zasad zaokrąglania m.in. podstawy opodatkowania, kwot podatków i odsetek za zwłokę. Znowelizowany przepis wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2006 r. Zmiana zasad zaokrąglania kwot w zakresie podatków, w tym podatków z tytułu importu towarów, uzasadnia ujednoczenie przepisów i wprowadzenie analogicznych zasad zaokrąglania kwot w zakresie należności celnych.

Dodanie art. 68a jest związane ze zmianą rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/93 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (dokument TAXUD 1409/2006). Zmienione przepisy wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. Zmiana rozporządzenia została przyjęta przez państwa członkowskie w trakcie 72. spotkania Komitetu Kodeksu Celnego – Sekcja Ogólna w dniu 30 listopada 2007 r.

Przedmiotowa zmiana przepisów nie została jeszcze oficjalnie opublikowana. Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem DG TAXUD Komisji Europejskiej zawartym w piśmie z dnia 25 czerwca 2008 r., nr TAXUD C4 LK/mc D(2008) 21221, publikacja tych zmienionych przepisów nastąpi w sierpniu 2008 r.

Przyjęta zmiana ma na celu m.in. zalegalizowanie instytucji pojedynczych pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej SASP. Instytucja ta pozwala podmiotom gospodarczym na uzyskanie w jednym z państw członkowskich pozwolenia obejmującego wszystkie transakcje importowe lub eksportowe dokonywane w procedurze uproszczonej na obszarze innych uczestniczących w realizacji pozwolenia państw członkowskich. Pozwala to przedsiębiorcom na scentralizowanie księgowości i płatności należności celnych, dla wszystkich transakcji dokonywanych na obszarze UE, w państwie członkowskim wydającym pozwolenie, choć fizyczne przedstawienie towarów będzie się odbywać w innym państwie członkowskim.

Jednym z aspektów dotyczących SASP jest pobór i podział środków własnych (należności celnych). Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa celnego należności celne są pobierane przez to państwo członkowskie, w którym zostaje złożone zgłoszenie celne. Ze względu na fakt, że w obsługę pozwolenia SASP są zaangażowane administracje celne dwóch państw członkowskich, państwa te zawierają porozumienia co do podziału kwoty pobranych 25 % należności celnych (tzw. kosztów poboru należności celnych).

Porozumienie dotyczy podziału, między państwem wydającym pozwolenie SASP i państwem uczestniczącym w pozwoleniu, środków własnych otrzymywanych przez państwo członkowskie, w którym złożono zgłoszenie celne przy stosowaniu pojedynczych pozwoleń w procedurze dopuszczenia do obrotu. Porozumienie będzie podpisywane przez państwa członkowskie, które są zaangażowane w realizację SASP.

Komisja Europejska zaproponowała podział ww. kwoty kosztów poboru należności celnych w stosunku 50 % do 50 %, tj. 50 % z kwoty kosztów poboru

dla państwa wydającego pozwolenie i 50 % tej kwoty dla państwa, gdzie fizycznie zostają przedstawione towary.

W zależności od sytuacji, tj. czy Rzeczpospolita Polska będzie państwem wydającym pozwolenie, czy uczestniczącym w pozwoleniu, będą miały miejsce dwie sytuacje:

- uzyskanie części z pobranych przez inne państwo należności celnych (gdy Rzeczpospolita Polska będzie państwem uczestniczącym w pozwoleniu) bądź
- konieczność przekazania części „przysługującej” Rzeczypospolitej Polskiej kwoty do budżetu innego państwa (gdy Rzeczpospolita Polska będzie państwem wydającym pozwolenie).

Zaproponowane brzmienie art. 68a będzie umożliwiło wprowadzenie rozwiązania, iż w przypadku realizacji SASP, gdy Rzeczpospolita Polska będzie państwem wydającym pozwolenie, odpowiednia kwota środków własnych (pobranych należności celnych) będzie mogła zostać przekazana na odpowiedni rachunek państwa uczestniczącego w pozwoleniu.

Należy zaznaczyć, iż instytucja SASP jest skierowana głównie do dużych firm, posiadających swoje oddziały w kilku, a czasami nawet w kilkunastu państwach UE. W związku z tym, w przypadku realizacji SASP Rzeczpospolita Polska będzie z reguły państwem uczestniczącym w pozwoleniu i do Rzeczypospolitej Polskiej będzie przekazywana część środków pobranych przez państwo członkowskie udzielające pozwolenia.

Należy zaznaczyć, iż w chwili obecnej trudno jest jednoznacznie określić, w ilu przypadkach Rzeczpospolita Polska będzie państwem wydającym pozwolenie, bowiem nie wiadomo, które podmioty i kiedy złożą w Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o SASP oraz jakiego rzędu wielkości obrotu towarowego będą dokonywać. W związku z powyższym nie można w żaden sposób wskazać szacunkowej kwoty, która byłaby przekazywana uczestniczącemu w pozwoleniu państwu członkowskiemu.

Zmiany w art. 70 ust. 1 Prawa celnego dotyczą określenia właściwości dyrektora izby celnej jako organu I instancji.

Zmiana do pkt 1 i 2 ww. przepisu, polegająca na dopisaniu w pkt 1 – art. 5a WKC i w pkt 2 – art. 14a, 14l i 14m RWKC, związana jest z nowelizacją przepisów WKC dokonaną rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. UE L 117 z 04.05.2005, str. 13) i ma na celu wskazanie dyrektora izby celnej jako organu właściwego w zakresie przyznawania statusu upoważnionego podmiotu gospodarczego.

Ponadto proponuje się doprecyzowanie kompetencji organów celnych polegające na przekazaniu dyrektorowi izby celnej wszystkich spraw określonych w art. 172 WKC. Ujednolica to przepisy określające właściwość w zakresie dotyczącym rozstrzygnięć podejmowanych przez organ celny w związku z rozpoczęciem działalności w wolnym obszarze celnym lub składzie wolnocłowym.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 70 ust. 1 pkt 1 Prawa celnego do kompetencji dyrektora izby celnej należą uprawnienia określone w art. 172 ust. 2 i 3 WKC, to jest:

- wprowadzenie zakazów lub ograniczeń dotyczących działalności prowadzonej w wolnym obszarze celnym lub składzie wolnocłowym, ze względu na rodzaj towarów, których dotyczy ta działalność, lub potrzeby dozoru celnego,
- ustanowienie zakazu prowadzenia określonego rodzaju działalności w wolnym obszarze celnym lub składzie wolnocłowym osobom, które nie gwarantują przestrzegania przepisów WKC.

Katalog uprawnień wynikających z powołanych wyżej przepisów należy uzupełnić o wskazanie organu celnego, który na podstawie art. 172 ust. 1 WKC powinien zostać poinformowany o rodzaju i zakresie działalności, która będzie prowadzona w wolnym obszarze celnym lub składzie wolnocłowym. W tym celu proponuje się, aby adresatem obowiązku wynikającego z art. 172 ust. 1 WKC był dyrektor izby celnej.

Proponuje się również nowelizację w zakresie dotyczącym właściwości organów celnych w sprawach związanych z udzielaniem pozwoleń na prowadzenie składu

celnego, polegającą na usunięciu z katalogu artykułów wskazanych w art. 70 ust. 1 pkt 1 Prawa celnego przepisu art. 100 WKC. Aktualnie wydawanie pozwoleń na prowadzenie składu celnego (art. 100 ust. 1 WKC) należy do właściwości dyrektorów izb celnych właściwych miejscowo ze względu na lokalizację składu celnego. Projektowane rozwiązanie przenosi upoważnienie do wydawania rozstrzygnięć w tej materii do kompetencji naczelnika urzędu celnego.

Wdrożenie proponowanej zmiany w znacznym stopniu uprości postępowanie związane zarówno z tworzeniem składów celnych, jak i ze stosowaniem procedury składu celnego. W pierwszym z wymienionych przypadków pozwoli to na skrócenie terminu rozpatrzenia wniosku – w szczególności pominięty zostanie etap uzgodnień, związanych z opiniowaniem wniosku oraz przeprowadzaniem wizji lokalnej miejsca składu, między dyrektorem izby celnej i naczelnikiem urzędu celnego. W przypadku stosowania procedury składu celnego wprowadzenie projektowanych rozwiązań pozwoli natomiast na odstąpienie od ubiegania się o odrębne pozwolenie na stosowanie procedury składu celnego w przypadku korzystania z procedury w prywatnych składach celnych oraz w publicznych składach celnych, w przypadku gdy prowadzący skład celny będzie jednocześnie korzystającym z procedury składu celnego.

Koncepcja taka jest zgodna z praktyką postępowania przyjętą w państwach Wspólnoty. Obowiązujące obecnie rozwiązania, powodujące konieczność ubiegania się (w przypadku składu celnego prywatnego) o dwa odrębne pozwolenia (na prowadzenie składu celnego i na stosowanie procedury) wydawane przez dwa różne organy, zostały negatywnie ocenione podczas audytu dotyczącego składów celnych prowadzonego przez przedstawicieli Komisji Europejskiej. Obowiązujące rozwiązania zostały ocenione jako nadmiernie biurokratyczne. Konsekwencją proponowanej zmiany jest wyłączenie z właściwości dyrektora izby celnej wydawania pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w przypadku, o którym mowa w art. 278 ust. 3 lit. c RWKC, tj. gdy

wydanie pozwolenia na skład typu D pociąga za sobą automatycznie stosowanie procedury uproszczonej.

Propozycja dodania w art. 70 ust. 1 w pkt 2 Prawa celnego odesłania do art. 253h RWKC ma na celu wskazanie dyrektorów izb celnych jako właściwych do wydawania pojedynczych pozwoleń na stosowanie zgłoszenia uproszczonego oraz pojedynczych pozwoleń na stosowanie procedury w miejscu.

Przyjęta przez państwa członkowskie zmiana RWKC, która wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2009 r., wprowadza m.in. instytucję pojedynczego pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej (SASP). Pojedyncze pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej pozwala podmiotom gospodarczym na uzyskanie w jednym z państw członkowskich pozwolenia obejmującego wszystkie transakcje importowe lub eksportowe dokonywane w procedurze uproszczonej na obszarze innych uczestniczących w realizacji pozwolenia państw członkowskich. Firma, która uzyska pozwolenie SASP, będzie zgłaszać towary w kraju swojej siedziby, a fizyczna kontrola towaru będzie prowadzona w innym kraju.

Z uwagi na fakt, iż przedmiotowa zmiana ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2009 r., a dokument jest już przyjęty przez państwa członkowskie (w chwili obecnej jest sprawdzany pod względem legislacyjnym i oficjalnie tłumaczony na wszystkie języki UE), jak najbardziej zasadne wydaje się wprowadzenie przedmiotowej zmiany w Prawie celnym.

W przeciwnym przypadku z dniem 1 stycznia 2009 r. w Rzeczypospolitej Polskiej żaden organ nie byłby właściwy do wydawania pozwoleń dotyczących SASP.

Propozycja zmiany w art. 70 ust. 1 pkt 2 w zakresie odesłania do art. 372 ust. 1 jest związana z faktem, że we wrześniu 2007 r. została przyjęta zmiana do RWKC (dok. nr TAXUD/1647/2006 final) dot. zmian do procedury wewnętrznego i zewnętrznego tranzytu (NCTS jako procedura standardowa, a zgłoszenia w formie papierowej jako procedura awaryjna). Ww. przepisy nie zostały jeszcze opublikowane w Dzienniku Urzędowym.

Zmianie uległ m.in. art. 372 ust. 1 RWKC przez usunięcie z niego obecnej lit. b „stosowanie specjalnych list towarowych”. W związku z tym zmianie uległa numeracja pozostałych liter w tym ustępie.

Przez zmianę w art. 70 ust. 1 pkt 2 określono właściwość dyrektora izby celnej do przyznawania, na podstawie art. 454a RWKC, statusu upoważnionego odbiorcy w procedurze TIR. Propozycja ta wynika ze zmiany RWKC dokonanej rozporządzeniem Komisji (WE) nr 883/2005 z dnia 10 czerwca 2005 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. UE L 148 z 11.06.2005) wprowadzającej formalnie instytucję upoważnionego odbiorcy w procedurze TIR. W tej sytuacji konieczne jest ustalenie właściwości rzeczowej organów celnych przy przyznawaniu pozwolenia na tego typu uproszczenie.

W art. 70 ust. 1 pkt 3 Prawa celnego odstąpiono od wymogu, aby wyznaczenie lub uznanie miejsca w celu jednorazowego dokonania czynności przewidzianych przepisami prawa celnego następowało w drodze rozstrzygnięcia dyrektora izby celnej. Mając na uwadze jednorazowy charakter takich czynności, zasadne jest, aby rozstrzygnięcia takie podejmowali naczelnicy urzędów celnych. Obecna regulacja powoduje, iż dyrektor izby celnej jest właściwy do wyznaczania i uznawania ww. miejsc, zarówno jeżeli mają one charakter stały, jak i jednorazowy. W tym drugim przypadku wiąże się to z nadmiernym sformalizowaniem i niepotrzebnym wydłużeniem postępowania. W związku z tym jednorazowe uznanie lub wyznaczenie miejsca na potrzeby dokonania w nim czynności przewidzianych przepisami prawa celnego powinno być wyłączone spod właściwości dyrektora izby celnej i pozostawione w gestii naczelnika urzędu celnego.

Ponadto w art. 70 ust. 1 pkt 3 usunięto odesłania do art. 31 i 32, w związku ze zmianami w tych przepisach, oraz do art. 34 i 64, które podlegają uchyleniu.

Dodatkowo proponuje się, aby do właściwości dyrektora izby celnej należały sprawy dotyczące postępowania z towarami objętymi Wspólną Polityką Rolną, o których mowa w art. 96 ust. 1 pkt 4 – 6 ustawy.

Odnosnie do propozycji dodania art. 90a należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 73 ust. 1 Prawa celnego do postępowania w sprawach celnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 12 oraz działu IV Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów prawa celnego. Obecnie w postępowaniu w sprawach celnych ma zastosowanie przepis art. 253a Ordynacji podatkowej. Stosowanie art. 253a Ordynacji podatkowej jest jednak ograniczone czasowo do 5 lat od dnia doręczenia decyzji, co wynika wprost z treści art. 256 § 1 Ordynacji podatkowej. Istnieje konieczność włączenia do Prawa celnego przepisu umożliwiającego zmianę decyzji ostatecznych po upływie 5 lat. Dodany art. 90a, umożliwiający zmianę decyzji organu celnego po upływie 5 lat, będzie miał zastosowanie wyłącznie do decyzji, na mocy których strona nabyła prawo, np. uzyskała pozwolenie wydawane przez organy celne.

Jest to związane z faktem, iż znaczna liczba pozwoleń powinna być wydawana przez organy celne bezterminowo, np. pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej. Jednocześnie pozwolenia te zawierają elementy, które mogą z biegiem czasu ulegać zmianom. Jako przykład można wskazać, że na podstawie obowiązujących przepisów – art. 253a oraz 256 Ordynacji podatkowej, zmiana wykazu osób wykonujących czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej może być dokonana jedynie w okresie 5 lat od daty doręczenia decyzji – pozwolenia. Po tym okresie strona praktycznie nie ma możliwości zmiany osób, które wykonują z jej upoważnienia czynności w ramach procedury uproszczonej. W skrajnych przypadkach (zwolnienia pracowników) osoba może posiadać pozwolenie, którego nikt nie będzie mógł realizować.

Zmiana brzmienia art. 92 ust. 3 wynika z brzmienia dodanego art. 93a, który będzie odnosił się również do opłat, o których mowa w art. 92. Procedura poboru opłat będzie więc określona w dodanym art. 93a, a więc należało usunąć pierwsze zdanie z art. 92 ust. 3, aby uniknąć zbędnych powtórzeń.

Odnośnie do treści dodawanych nowych przepisów art. 93a i 93b należy zauważyć, że zasadne wydaje się stworzenie podstaw prawnych i określenie zasad pobierania, zwrotów i umorzeń opłat w sprawach celnych, ze względu na brak jednoznacznych uregulowań w tym zakresie w obecnie obowiązujących przepisach prawa celnego.

W związku z powyższym w art. 93a określono jednoznacznie formę, w jakiej ma nastąpić ustalenie opłaty (postanowienie, na które przysługuje zażalenie), termin przedawnienia obciążenia opłatą (3 lata od dnia zakończenia czynności, za które pobierana jest opłata), a także – przez odesłanie do przepisów dotyczących należności celnych – wskazano warunki i tryb poboru opłat.

W art. 93b określono natomiast przesłanki, warunki i tryb zwrotu lub umorzenia opłat. W ust. 1 i 2 przyjęto, iż zwrot lub umorzenie opłaty będzie możliwe jedynie w sytuacji, gdy była ona nienależna (inaczej niż w przypadku należności celnych, które mogą być umarżane lub zwracane również w innych szczególnych przypadkach, określonych w art. 237 – 239 WKC), chyba że (podobnie jak w art. 236 WKC, dotyczącym należności celnych) fakty, które doprowadziły do jej uiszczenia lub ustalenia, były wynikiem świadomego działania osoby zobowiązanej. W ust. 3 określono termin złożenia wniosku o zwrot lub umorzenie (rok od dnia doręczenia postanowienia ustalającego kwotę opłaty), a w ust. 4 – formę, w jakiej organ celny będzie orzekał w sprawie zwrotu lub umorzenia (postanowienie, na które przysługuje zażalenie). Pozostałe warunki i tryb zwrotu lub umorzenia opłat wskazano, podobnie jak w przypadku ich poboru, przez odesłanie do przepisów dotyczących należności celnych.

Nowelizacja art. 96 ust. 1 wynika z:

- potrzeby dostosowania tego przepisu do zmian w prawie wspólnotowym (usunięcie pkt 5 w związku z rezygnacją przez Komisję Europejską z systemu prefinansowania),
- przeniesienia niektórych przepisów o charakterze kontrolnym do ustawy o Służbie Celnej (usunięcie pkt 6),

- potrzeby dostosowania brzmienia przepisu do faktycznych czynności wykonywanych przez organy celne (zmiana brzmienia pkt 2).

Natomiast nowelizacja art. 96 ust. 5 jest konsekwencją zmiany ust. 1 i polega na dostosowaniu treści delegacji ustawowej do zmienionych przepisów.

Zmiana treści ust. 3 w art. 101 ma na celu ujednoczenie terminów określonych w art. 101 ust. 3 Prawa celnego i art. 223 Ordynacji podatkowej, przez wydłużenie terminu wyznaczonego do uiszczenia kary pieniężnej do 14 dni. Karę pieniężną organ celny nakłada w drodze decyzji (art. 101 ust. 2). Ordynacja podatkowa przewiduje termin 14 dni na złożenie odwołania od decyzji i daje również możliwość złożenia wraz z odwołaniem wniosku o wstrzymanie wykonania tej decyzji, przy czym strona może złożyć pisma ostatniego dnia terminu. Obowiązujący 10-dniowy termin płatności kary powoduje konieczność wykonania decyzji przed upływem terminu wniesienia odwołania i złożenia wniosku o wstrzymanie wykonania tej decyzji.

W art. 2 ustawy proponuje się dokonanie zmian w ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, z późn. zm.), zwanej dalej „kks”, związanych z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 kwietnia 2008 r., sygn. akt P 26/06, polegających na dostosowaniu przepisów kks do tego wyroku oraz mających na celu odejście od obligatoryjnego przepadku przedmiotów za wykroczenia skarbowe i określenie tego przepadku jako fakultatywnego. Proponowane zmiany mają na celu również uporządkowanie przepisów dotyczących przepadku przedmiotów, a budzących wątpliwości interpretacyjne.

Proponowana zmiana brzmienia art. 29 pkt 4 polega na usunięciu wyrazów „jako przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe”. Dodanie tych wyrazów przez ustawodawcę na podstawie art. 1 pkt 21 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 178, poz. 1479) spowodowało wątpliwości interpretacyjne i zawężenie zakresu tego przepisu do przedmiotów przestępstw skarbowych. Mając jednak na uwadze, że wobec wielu przedmiotów istnieją różnego rodzaju

ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych niż kks, w tym także z przepisów karnych innych ustaw, przepisy kks, dotyczące przepadku przedmiotów, powinny uwzględniać, że określony rodzaj przedmiotów jest zabroniony na podstawie przepisów odrębnych. W praktyce zdarzają się bowiem przypadki, w których mimo wystąpienia idealnego zbiegu przepisów kks z przepisami karnymi innych ustaw, występują różnego rodzaju przeszkody natury prawnej do orzeczenia przepadku na podstawie przepisów ustaw odrębnych. Wówczas taki przypadek powinien być orzekany na podstawie przepisów kks. W przypadku takich towarów zasadne jest określenie przepadku jako obowiązkowego, skoro są to przedmioty tzw. zakazane i jako takie nie powinny być zwracane sprawcy czynu zabronionego.

Zmiana w art. 30 § 2 kks polega na rozszerzeniu katalogu przestępstw skarbowych wskazanych w § 2 art. 30 kks o przestępstwo skarbowe – oszustwo podatkowe określone w art. 56 kks. Propozycja ta wiąże się z występowaniem licznych przypadków wprowadzenia w błąd organów celnych, które z uwagi na zerową stawkę celną na określone rodzaje towarów nie skutkują narażeniem na uszczuplenie należności celnych, a jedynie należności podatkowych z tytułu importu towarów. W rezultacie czyny takie nie wyczerpują znamion oszustwa celnego określonego w art. 87 kks, a jedynie oszustwa podatkowego określonego w art. 56 kks. W związku z powyższym, za wprowadzenie w błąd organu celnego, w jednych przypadkach grozi obligatoryjny przepadek przedmiotów, gdy czyn wyczerpuje znamiona oszustwa celnego określonego w art. 87 kks, podczas gdy w innych przypadkach w ogóle nie występuje takie zagrożenie, jeżeli czyn wyczerpuje jedynie znamiona oszustwa podatkowego określonego w art. 56 kks. Mając na uwadze, że w jednym i w drugim przypadku organ celny jest wprowadzany w błąd w podobnej sytuacji, czyli podczas importu towarów, takie zróżnicowanie wydaje się być nieuzasadnione. Dlatego też proponuje się wprowadzenie fakultatywnego przepadku przedmiotów, ponieważ za przestępstwa skarbowe – podatkowe taki charakter przepadku należy uznać za bardziej racjonalny. W związku z powyższym proponuje się również zastąpienie w art. 30 § 2 kks obecnie używanego zwrotu „przepadek obejmuje” zwrotem

„można orzec przepadek”. Należy zauważyć, iż wprowadzenie przez ustawodawcę w art. 30 i 49 kks zwrotu „przepadek obejmuje” skutkowało powstaniem wątpliwości interpretacyjnych co do fakultatywnego bądź obligatoryjnego charakteru tego przypadku, w szczególności w kontekście używania w tych samych artykułach również zwrotu „orzeka się przepadek”, który wyraźnie wskazuje na obligatoryjny charakter przypadku tak określonego. Ponadto w proponowanym brzmieniu art. 30 § 2 kks usunięto część odnoszącą się do znaku urzędowego określonego w art. 59 § 1 i 2 kks. Należy bowiem zauważyć, iż przepis art. 59 został uchylony na mocy art. 16 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2007 r. Ograniczono się wówczas jedynie do uchYLENIA art. 59 kks. Usunięcie występującego w art. 30 § 2 kks odesłania do uchylonego wcześniej przepisu art. 59 kks ma więc charakter porządkowy.

Zmiany proponowane w art. 31 § 1 kks są związane z potrzebą usunięcia wątpliwości interpretacyjnych w zakresie znaczenia zwrotu „podlegają przypadkowi”. Zwrot ten budzi wątpliwości, czy oznacza on przepadek obowiązkowy, czy też oznacza on jedynie zagrożenie przypadkiem określonych przedmiotów. Przepis ten odnosi się do całego art. 30, w którym są określone przypadki, gdy przepadek jest obowiązkowy albo fakultatywny. W związku z tym proponuje się odejście od użycia zwrotu „podlegają przypadkowi” i wskazanie, że „sąd może orzec albo orzeka przepadek przedmiotów w wypadkach przewidzianych w kodeksie”. Takie sformułowanie wyraźnie wskazuje, że przepis stanowiący o orzekaniu przypadku przedmiotów niebędących własnością sprawcy przestępstwa skarbowego odnosi się odpowiednio zarówno do przypadków, w których przepadek jest fakultatywny, jak też do przypadków, gdy przepadek przedmiotów jest określony jako obowiązkowy.

W dniu 15 kwietnia 2008 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. akt P 26/06, w którym orzekł, że art. 47 § 4, art. 137 § 3 oraz art. 138 § 6

kks w zakresie, w jakim przewidują możliwość orzeczenia przez sąd przepadku przedmiotów tytułem środka zabezpieczającego, po uprzednim nałożeniu na sprawcę wykroczenia skarbowego kary grzywny w drodze prawomocnego mandatu karnego, są niezgodne z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z ww. wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego proponuje się nadanie nowego brzmienia przepisom art. 47 § 4, art. 49, art. 137 § 3 kks, dodanie pkt 4 w art. 137 § 2 kks oraz uchylenie przepisu art. 138 § 6.

W art. 47 § 4 kks zmiana polega na usunięciu drugiego zdania, stanowiącego o możliwości orzeczenia przepadku przedmiotów tytułem środka zabezpieczającego po nałożeniu kary grzywny w drodze mandatu karnego. Taki tryb postępowania został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją.

W związku z ww. wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego została wyeliminowana możliwość stosowania postępowania mandatowego w sprawach o wykroczenia skarbowe, za które przepisy kks przewidują obligatoryjny przepadek przedmiotów. Obecnie w takich sprawach powinno być prowadzone postępowanie według zasad ogólnych, co budzi wątpliwości w zakresie kosztów takiego postępowania w relacji do wagi drobnych wykroczeń skarbowych, które jednak nie mogą być rozpatrywane w kategoriach znikomej społecznej szkodliwości.

W związku z powyższym proponuje się odejście od obligatoryjnego przepadku przedmiotów za niektóre wykroczenia skarbowe, w szczególności celne.

W proponowanym nowym brzmieniu art. 49 kks przepadek przedmiotów jest określony jako fakultatywny za większość wykroczeń skarbowych. Mając na uwadze zakres zmian, proponuje się nadanie nowego brzmienia całemu art. 49 kks. Proponuje się również wskazanie w wyraźny sposób, że przepadek przedmiotów ma charakter fakultatywny, przez użycie zwrotu „można orzec”. Obecnie używany w art. 49 § 2 kks zwrot „przepadek obejmuje” powoduje

wątpliwości interpretacyjne co do charakteru przypadku określonego w ten sposób.

Ponadto proponuje się dodanie do katalogu wykroczeń skarbowych, za które grozi przypadek przedmiotów, wykroczenia skarbowego – oszustwa podatkowego określonego w art. 56 § 3 kks. Uzasadnienie w tym przypadku jest analogiczne jak to wskazano powyżej dla zmiany w art. 30 § 2 kks, polegającej na dodaniu do katalogu przestępstw skarbowych zagrożonych przypadkiem przedmiotów przestępstwa skarbowego oszustwa podatkowego.

Z uwagi na specyfikę wykroczenia skarbowego określonego w art. 106d kks, polegającego na nielegalnej działalności kantorowej, nie proponuje się odejścia w tym przypadku od obowiązkowego przypadku wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych.

W przypadku fakultatywnego przypadku przedmiotów organ ścigania miałby alternatywę w postaci możliwości wszczęcia postępowania na zasadach ogólnych albo też zastosowania postępowania mandatowego z odstępniem od zajmowania przedmiotów wykroczeń skarbowych do postępowania karnego skarbowego. W związku z tym proponuje się dodanie w art. 137 w § 2 pkt 4 stanowiącego, że postępowania mandatowego nie stosuje się, jeżeli za wykroczenie skarbowe należałoby orzec przypadek przedmiotów.

Podobnie, w celu dostosowania przepisów kks do ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego, proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 137 § 3, w którym został usunięty warunek nałożenia kary grzywny w drodze mandatu karnego w postaci zgody sprawcy wykroczenia skarbowego na przypadek przedmiotów. Poza tym proponuje się, aby zgoda na przyjęcie mandatu była wyrażana obowiązkowo tylko na dokumencie mandatu karnego – ewentualne odnotowanie zgody na przyjęcie mandatu w protokole przesłuchania jest niewystarczające, albowiem zgoda taka musi być wówczas odnotowana również dodatkowo na dokumencie mandatu karnego, gdyż jest to niezbędne do celów egzekucyjnych, w razie gdy sprawca nie uści kary grzywny w wymaganym terminie.

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego proponuje się uchylenie art. 138 § 6 kks, ponieważ przepis ten w całości dotyczy trybu występowania do sądu z wnioskiem o przepadek przedmiotów po nałożeniu kary grzywny w drodze mandatu karnego.

W art. 3 ustawy zawarto propozycje zmian w ustawie o podatku od towarów i usług związane z dodaniem art. 65a i 65b do Prawa celnego, w których określono warunki i tryb pobierania należności przywozowych i wywozowych przez publicznych operatorów pocztowych.

Przepis art. 4 zawiera regulacje przejściowe dotyczące postępowań w sprawach pozwoleń na prowadzenie składów celnych, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Przepis art. 5 zawiera regulacje przejściowe dotyczące postępowań w sprawie uregulowania sytuacji towaru według przepisów prawa celnego, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Przepis art. 6 zawiera regulacje przejściowe dotyczące postępowań w sprawach o przyznanie statusu upoważnionego przedsiębiorcy, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Propozycja przepisu przejściowego, zawarta w art. 7 ustawy, pozwoli w sposób płynny wyłonić gwarantów w oparciu o nowe ustawowe kryteria.

Przepis art. 8 ma na celu utrzymanie w mocy obecnie obowiązujących rozporządzeń do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W art. 9 przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2009 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 14, który ma wejść w życie z dniem 1 grudnia 2008 r. Propozycja odmiennego wejścia w życie art. 1 pkt 14 wynika z faktu, że przepisy dyrektywy Rady 2007/74/WE z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zwolnienia towarów przywożonych przez osoby podróżujące z państw trzecich z podatku od wartości dodanej i akcyzy stosuje się od dnia 1 grudnia 2008 r., więc z tym samym dniem powinien wejść w życie przepis uchylający art. 39 Prawa celnego.

Podobnie przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 274/2008 z dnia 17 marca 2008 r. zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 918/83 ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych stosuje się od dnia 1 grudnia 2008 r., więc z tym samym dniem powinien wejść w życie przepis uchylający art. 40 Prawa celnego, tak aby zapewnić jednoczesne wejście w życie zmienionych przepisów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Ze względu na zakres zmian zaproponowany w projekcie ustawy – niniejsza nowelizacja będzie oddziaływać na wszystkie podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu towarowego z państwami trzecimi lub świadczące usługi w zakresie obsługi tego rodzaju obrotu.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Przedmiotowy projekt ustawy był konsultowany z Radą Celno-Akcyzową, powołaną jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach celnych przy Ministrze Finansów.

Projekt ustawy był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych oraz został poddany konsultacjom społecznym stosownie do przepisów prawa. W celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt został upubliczniony przez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Ministerstwa Finansów pod adresem <http://bip.mf.gov.pl>

W toku prac legislacyjnych żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy, zgodnie z przepisami ustawy o działalności lobbingsowej.

W ramach konsultacji ze związkami zawodowymi przedmiotowy projekt ustawy był konsultowany z Federacją Związków Zawodowych Służby Celnej, Zrzeszeniem Związków Zawodowych Służby Celnej RP, Ogólnokrajowym Związkiem Zawodowym Służby Celnej RP, Związkiem Zawodowym Szczególnego Nadzoru Podatkowego i Akcyzy, Radą Sekcji Krajowej Pracowników Skarbowych NSZZ „Solidarność” i Związkiem

Zawodowym – Celnicy PL. W toku konsultacji społecznych nie zgłoszono uwag do przedmiotowego projektu ustawy.

W zakresie zgodności z prawem Unii Europejskiej należy wskazać, że w toku konsultacji międzyresortowych Sekretarz Komitetu Integracji Europejskiej nie zgłosił żadnych uwag do przedmiotowego projektu ustawy.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie ustawy nie będzie powodować poważnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Uchylenie art. 39 jest związane z dostosowaniem przepisów prawa celnego w zakresie zwolnień paliw przywożonych z krajów trzecich w standardowych zbiornikach pojazdów do regulacji podatkowych. Zniesienie limitu i zwolnienie w całości paliw przywożonych w standardowych zbiornikach od cła nie spowoduje poważnych skutków budżetowych. Z szacunkowych danych wynika bowiem, że w 2007 r. należności celne z tytułu ponadnormatywnego przywozu paliwa zadeklarowane na dokumentach potwierdzających dokonanie zgłoszenia celnego wyniosły 5 254 zł.

Proponowana zmiana brzmienia art. 55 pkt 1 ustawy – Prawo celne, polegająca na podniesieniu progu, poniżej którego kwota należności nie jest księgowana, może pociągnąć za sobą minimalne skutki finansowe, tym bardziej że jedynie 25 % pobranych należności celnych trafia do budżetu krajowego jako koszty ich poboru. Fakt podniesienia tego progu będzie przy tym finansowo zbilansowany przewidywanym obniżeniem kosztów postępowań celnych, wszczynanych w obecnym stanie prawnym ze względu na niemożność odstąpienia od tego księgowania. W celu zilustrowania znikomego wpływu podniesienia progu nieksięgowanych należności można wskazać, że zgodnie z zestawieniem opracowanym na podstawie Systemu Analizy Zgłoszeń Celnych ALINA, w 2007 r. liczba dokumentów SAD, w których łącznie zadeklarowane należności przywozowe nie przekroczyły 40 zł (a więc równowartości kwoty 10 euro),

wyniosła 18.886. Łączna kwota należności celnych zadeklarowana w tych dokumentach SAD wyniosła 45 411 zł, należności w podatku akcyzowym 821 zł i należności w podatku od towarów i usług 301 842 zł.

4. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało istotnego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Ustawa może mieć wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Przeniesienie kompetencji do udzielania pozwoleń na prowadzenie składów celnych z właściwości dyrektorów izb celnych do właściwości naczelników urzędów celnych uprości i przyspieszy postępowanie w sprawie udzielenia takich pozwoleń przez organy celne.

Przyznanie wszystkim dyrektorom izb celnych uprawnień do przyznawania statusu upoważnionego przedsiębiorcy (dotychczas takie uprawnienie posiada tylko trzech dyrektorów izb celnych na terenie całego kraju) przyczyni się do upowszechnienia tej instytucji prawnej dającej podmiotom gospodarczym szczególne przywileje w obrocie towarowym z państwami trzecimi.

Przyjęcie powyższych rozwiązań prawnych wzmacnia pozycję krajowych przedsiębiorców w ramach gospodarki Unii Europejskiej.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Ustawa nie będzie miała istotnego wpływu na sytuację i rozwój regionów.

07/14rch